

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0822U100567

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 04-02-2022

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Степаненко Наталія В'ячеславівна

2. Stepanenko Nataliia Viacheslavivna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право. Право

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 27-01-2022

Спеціальність за освітою: Правознавство

Місце роботи здобувача: Вищий навчальний заклад "Університет економіки та права "КРОК"

Код за ЄДРПОУ: 04635922

Місцезнаходження: вул. Табірна, буд. 30-32, м. Київ, 03113, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 26.130.003

Повне найменування юридичної особи: Вищий навчальний заклад "Університет економіки та права "КРОК"

Код за ЄДРПОУ: 04635922

Місцезнаходження: вул. Табірна, буд. 30-32, м. Київ, 03113, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Вищий навчальний заклад "Університет економіки та права "КРОК"

Код за ЄДРПОУ: 04635922

Місцезнаходження: вул. Табірна, буд. 30-32, м. Київ, 03113, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 10.15.15

Тема дисертації:

1. Захист та забезпечення прав дитини в умовах військових дій на Донбасі: теоретико-правовий аналіз.
2. Protection and ensuring children's rights in the conditions of military actions in Donbass: theoretical and legal analysis.

Реферат:

1. У дисертаційній роботі здійснено комплексне дослідження вдосконалення теоретико-правових положень, формулювання пропозицій щодо правового захисту та забезпечення прав дитини в умовах військових дій на Донбасі. Аргументовано, що генеза, сутність, поняття та зміст правового статусу дитини нерозривно пов'язані із поняттям «правового статусу особи». Відзначено: правовий статус дитини виходить за змістом та сутністю з правового статусу особи, однак його особливістю є те, що під правовим статусом дитини слід розуміти таку ж сукупність прав, свобод та обов'язків, як і для особи, тільки особливі (специфічні) права діють до досягнення повноліття. Встановлено, що під соціальними цінностями правового статусу дитини розуміють значимість практичних і правових заходів держави в задоволенні потреб дітей, які перебувають у зоні проведення військового конфлікту, та тих, що були переміщені внаслідок цього конфлікту. Вони повинні

мати статус особливої категорії дітей, що потребують захисту прав і свобод в умовах збройного конфлікту, з наголосом, що реалії сьогодення створюють обстановку, в якій здійснення державної політики з утвердження панування соціальних цінностей саме правового статусу дитини потребує негайного дієвого і реального вдосконалення. Здійснено аналіз міжнародного та вітчизняного нормативно-правового потенціалу, що стосується захисту прав дитини під час військового конфлікту на Донбасі. З'ясовано, що окремого законодавчого акту щодо особливостей захисту прав дітей, які постраждали в результаті військових дій, за сім років збройного конфлікту в Україні не ухвалено. Проаналізовано внесення змін до Законів України «Про охорону дитинства», «Про внесення змін до деяких Законів України щодо посилення соціального захисту та підтримку сімей з дітьми», встановлено, що вказані зміни зазначену правову ситуацію регулюють не в повному обсязі. Розглянуто сутність прав дитини в Україні як «нову аксіологію» демократичного розвитку в умовах глобалізаційних викликів. Визначено, що під аксіологією права загалом розуміють позитивну роль права у задоволенні потреб учасників суспільного життя. Виходячи з цього, виокремлено, що під правами дитини як «ною аксіологією» сучасного демократичного суспільства, слід розуміти можливість будь-якого суспільства задовольняти основоположні права та свободи дітей на життя, здоров'я, освіту, повноцінний розвиток як запоруку розвитку майбутнього кожної держави. Досліджено, що права дітей, які перебувають на території військового конфлікту, в сучасних умовах глобалізаційних викликів в Україні, перебувають в протиріччі із реальними наявними проблемами і є вкрай вразливими, існують за недосконалості та неадекватності юридичних механізмів їхнього захисту. З'ясовано, що в Україні досі відсутній документ із конкретним переліком заходів, який забезпечив би задекларовані медичну, психологічну, педагогічну реабілітацію та соціальну реінтеграцію дітей, що постраждали внаслідок військових дій і збройних конфліктів, така ситуація є новою в колі суспільно-правових проблем нашого суспільства. Визначено поняття та алгоритми захисту прав дитини. Виявлено різні багатовекторні передумови і фактори порушення прав та свобод дитини в умовах гібридної війни на Сході України. Реальна відповідальність за ці злочини повинна підпадати під поняття «військовий злочин, скоєний при обтяжливих обставинах», та під юрисдикцію міжнародного військового трибуналу. Аналіз міжнародного нормативно-правового потенціалу у такому контексті засвідчує декларативність ухвалених норм, питання щодо захисту прав дитини в умовах військового конфлікту (гібридної війни) в конкретній постановці не розглядаються. У сьогоденних реаліях, ведення гібридних воєн різних форм і методів, ефективні комплексні міри із задіянням усіх державно-правових конструкцій, механізмів та інструментів на міжнародному рівні не здійснюється, підтвердженням цьому є гібридна війна на Сході України, яка триває вже восьмий рік, і з кожним днем кількість людських жертв та жахливих наслідків тільки збільшується, а їх продовження має незворотні системні процеси. Проаналізовано в площині різних тематичних напрямлень та критеріїв, що Рада Безпеки ООН у питаннях захисту прав, свобод і гарантій дитини в умовах військового конфлікту має символічні форми впливу на негативні процеси, є обтяжливою, нормативно-правові механізми вражені формальністю, декларативністю, складністю процесів, що породжує безвідповідальність і уникнення кримінального покарання військових злочинців у міжнародному військовому трибуналі.

2. In the dissertation work the complex research of perfection of theoretical and legal positions was made, the formulation of offers concerning legal protection and maintenance of the rights of the child in the conditions of military operations in Donbass was carried out. Arguments were given that the genesis, essence, concept and content of the legal status of the child are inextricably linked with the concept of "legal status of the person". It is noted: the legal status of the child is based on the content and essence of the legal status of the person, but its feature is that the legal status of the child should be understood as the same set of rights, freedoms and responsibilities as for the person, only special (specific) rights are valid until adulthood. It was also found that the social values of the legal status of the child are understood as the importance of practical and legal measures of the state in meeting the needs of children who are in the zone of military conflict and those who were displaced as a result of this conflict. They should have the status of a special category of children in need of protection of rights and freedoms in armed conflict, emphasizing that present realities create an environment in which the implementation of state policy to promote social values of the child's legal status requires immediate effective and

real improvement. The analysis of the international and domestic normative-legal potential concerning protection of the rights of the child during the military conflict in Donbass is carried out. It was found that a separate legislative act on the peculiarities of the protection of the rights of children affected by hostilities has not been adopted in the seven years of armed conflict in Ukraine. Amendments to the Laws of Ukraine "On Child Protection", "On Amendments to Some Laws of Ukraine on Strengthening Social Protection and Support of Families with Children" were analyzed, and it was found out that these changes do not fully regulate this legal situation. The essence of children's rights in Ukraine as a "new axiology" of democratic development in the context of globalization challenges is considered. It is determined that the axiology of law is generally understood as the positive role of law in meeting the needs of participants in public life. Based on this, it is emphasized that the rights of the child as a "new axiology" of modern democratic society should be understood as the ability of any society to satisfy the fundamental rights and freedoms of children to life, health, education, equal development as a guarantee of future development. It is studied that the rights of children who are in the territory of military conflict in the current conditions of globalization challenges in Ukraine are in contradiction with the real existing problems and are extremely vulnerable, exist due to imperfections and inadequacies of legal mechanisms for their protection. It was found out that in Ukraine there is still no document with a specific list of measures that would ensure the declared medical, psychological, pedagogical rehabilitation and social reintegration of children affected by hostilities and armed conflicts, this situation is new among the social and legal problems of our society. The concepts and algorithms of protection of children's rights are defined. Various multi-vector preconditions and factors of violation of children's rights and freedoms in the conditions of hybrid war in the East of Ukraine are revealed. Real responsibility for these crimes should fall under the notion of "war crimes" committed under aggravating circumstances and under the jurisdiction of an international military tribunal. The analysis of the international normative-legal potential in such a context testifies to the declarativeness of the adopted norms, the issues of protection of the rights of the child in the conditions of military conflict (hybrid war) are not considered in a specific statement. In the realities of the present maintenance of hybrid wars of various forms and methods, effective comprehensive measures involving all state and legal structures, mechanisms and instruments at the international level are not carried out, the evidenced of this is the hybrid war in Eastern Ukraine, which lasts eight years and every day the number of human casualties and severe consequences is only increasing and their continuation has irreversible systemic processes. It is analyzed in terms of various thematic areas and criteria that today the UN Security Council in matters of protection of rights, freedoms and guarantees of the child in military conflict has symbolic forms of influence on these negative processes. It is burdensome, regulatory mechanisms are affected by formality, declarativeness, the complexity of the processes, which creates irresponsibility and avoidance of criminal punishment of war criminals in the international military tribunal.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Француз Анатолій Йосипович
2. Frantsuz Anatolij Yosypovych

Кваліфікація: д. ю. н., 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шевченко Анатолій Євгенійович
2. Shevchenko Anatolij Yevgeniyovich

Кваліфікація: д. ю. н., 12.00.01, 12.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дідич Тарас Олегович
2. Didych Taras Olegovich

Кваліфікація: д. ю. н., 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Скоморовський Віталій Богданович

2. Skomorovskyi Vitalii Bohdanovych

Кваліфікація: д. ю. н., 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Доляновська Інна Миколаївна

2. Dolianovska Inna Mykolaivna

Кваліфікація: к. ю. н., 12.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Олійник Ольга Борисівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Олійник Ольга Борисівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Т.А.